

سوزه روز

کاهش حداقل ۱۰ متری سطح ایستایی آب های زیرزمینی در طول یک دهه گذشته

مدیرکل دفتر امور بیابان سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری بایان اینکه در طول یک دهه سطح ایستایی آب های زیرزمینی از میزانی که سال های گذشته داشت حداقل ۱۰ متر کاهش یافته است، اظهار کرد: «این میزان به مراتب خارج از توان سازگاری پوشش گیاهی وابسته به آب های زیرزمینی در خساره های مناطق بیابانی است.»

دکتر وحید جعفریان درباره نقش و نحوه مدیریت منابع آب در تشدید فرآیند فرسایش بادی و توفان های ماسه ای و گردوغبار و با تاکید بر ضرورت تدوین و اجرای الگوهای جامع نگر و یکپارچه مدیریت سرزمین اظهار کرد: «هم اکنون گردش اطلاعات بین بخشی و ساختارهای انسجام بخشی و هماهنگی بین دست اندکاران متعدد مدیریت پایدار سرزمین چندان کارآمد نبوده و پیامد این امر می تواند به تخریب سرزمین در آسیب پذیرترین زیست بوم ها از جمله مناطق بیابانی منجر شود.»

او با اشاره به بهره برداری بیش از ظرفیت منابع آب زیرزمینی و تاثیر آن در تخریب جنگل های بیابانی کشور گفت: «در شرایط اقلیمی فعلی ایران بعید می دانم دیگر دشتی داشته باشیم که جزو مناطق ممنوعه نباشد. دشت های مناطق بیابانی، دشت هایی هستند که مدت هاست با افت شدید منابع آبی زیرزمینی مواجه شده اند.»

در مطالعات موردی مشاهده شده است که در طول یک دهه سطح ایستایی آب های زیرزمینی از میزانی که سال های گذشته داشت حداقل ۱۰ متر کاهش یافته است. این میزان به مراتب خارج از توان سازگاری پوشش گیاهی وابسته به آب های زیرزمینی در خساره های مناطق بیابانی است. به طور مثال، درختان عظیم کهور ایرانی در منطقه شهرریگان در شهرستان نرماشیر و در استان کرمان که چندین قرن قدمت داشته اند تنها طی یک دهه به دلیل ناتوانی در تطبیق خود با تغییرات سریع منابع آب تقریباً به طور کامل نابود شده اند. مدیرکل دفتر امور بیابان سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری افزود: «افت قابل توجه سطح ایستایی آب های زیرزمینی و عدم تامین نیاز آبی دشت های سیلابی واقع در حاشیه مناطق کویری و بیابانی به عنوان یک عامل ریشه ای، بسیاری از رویشگاه های طبیعی و دست کاشت، مناطق بیابانی را تهدید کرده و زمینه های آسیب پذیری این عرصه ها در مواجهه با سایر عوامل نظیر طغیان آفات و امراض تشدید می شود.»

این مقام مسئول توسعه سدهای بزرگ، بهره برداری نامتوازن از آب های زیرزمینی، پایین بودن بهره وری آب و فقدان برنامه توسعه محلی مبتنی بر آمایش سرزمین را از جمله علل اصلی این مسئله برشمرد.

او تاکید کرد: «این مسائل نشان دهنده جدی بودن مسئله افت آب های زیرزمینی و عدم تامین حقبه های اکولوژیک دشت های سیلابی است و اگر به ریشه و علت این اتفاق هابه درستی توجه نشود، اقدامات جبرانی و احیای آنها نمی تواند پایدار باشد.»

عدد خبر

۵

ایستگاه خط ۶ مترو در نوبت افتتاح قرار گرفت.

۷۰

در صدر شد بود چه صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستاییان رقم خورد.

نقل قول

مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر با حمایت دولت بیمه اجتماعی می شوند.

معاون ستاد ملی جمعیت در سالروز تأسیس صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر از حمایت دولتی از مادرانی که ۳ فرزند یا بیشتر دارند، خبر داد.

انسبیه کتابچی گفت: «در ماده ۲۱ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، قانونگذار باید حمایت ویژه ای از روستاییان و جامعه عشایری به دلیل اهمیت ماندگاری خانواده های روستایی و عشایر در محل سکونت خودشان و به جهت اهمیت فرزندآوری این جامعه برای ادامه نسل داشته باشد.» او افزود: «لذا قانونگذار تصمیم گرفت که اولویت خودش را در مواد ۱۴۲ و ۱۴۳ قانون برنامه ۵ ساله پنجم در خصوص بیمه اجتماعی مادران خانوار قرار بدهد.» کتابچی بیان داشت: «گام اول این برنامه با زنان روستایی و عشایری که فرزند سوم به بعد دارند، شروع خواهد شد؛ مادری که ۳ فرزند یا بیشتر دارد، می تواند بدون پرداخت بیمه و با حمایت دولتی بیمه اجتماعی شود.» او افزود: «برای فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند ۲ سال به سوابق بیمه اجتماعی اضافه می شود.» کتابچی گفت: «این نامه اجرایی این طرح به تصویب هیأت دولت رسیده است و شیوه اجرایی و ضوابط این ماده مشخص شده است.»

استقبال از هوشمندسازی نظام سلامت و توجه به مقوله هوش مصنوعی

معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت بهداشت با تاکید بر اینکه هر چه شی به منزله رشد نیست، تصریح کرد: «هوشمندسازی نظام سلامت و توجه به هوش مصنوعی در این حوزه باید به شدت مورد توجه قرار گیرد و با روی باز از آن استقبال شود.» دکتر بهروز رحیمی افزود: «استقرار و استمرار بهره وری هم در حوزه منابع انسانی و هم در حوزه مالی و سازمانی در وزارت بهداشت با جدیت دنبال می شود.» رحیمی تربیت نیروی انسانی توانمند و جامعه پذیری کارکنان در نظام سلامت را بسیار حائز اهمیت عنوان کرد و گفت: «پرداختن به جزئیات و درعین حال، درگیر نشدن در آن، تنها با هماهنگی و هم فکری قابل انجام است.» او در ادامه توسعه و توجه چشمگیر به ارتقای زیرساخت های بهداشتی و نظام شبکه را از اولویت های وزارت بهداشت برای اجرای برنامه سلامت خانواده و نظام ارجاع عنوان کرد.

معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت بهداشت، نقش آفرینی و مدیریت هزینه های نظام سلامت را یکی از الزامه های اصلی بهره وری عنوان کرد و ادامه داد: «به دنبال کاهش سهم پرداخت از جیب مردم در دسترسی به خدمات سلامت هستیم.»

او با تاکید بر اینکه هر چه شی به منزله رشد نیست، تصریح کرد: «هوشمندسازی نظام سلامت و توجه به هوش مصنوعی در این حوزه باید به شدت مورد توجه قرار گیرد و با روی باز از آن استقبال شود.»

رحیمی همچنین تبیین کرد: «شناسایی خطاهای پرتکرار و مراکز هزینه بر و کنترل این موارد در ارتقای بهره وری و مدیریت هوشمند بسیار مؤثر است.»

کارشناسان منابع طبیعی به «شهروند» می گویند قارچ های سیاه با وجود ممنوعیت برداشت همچنان از سوی متخلفان قاچاق می شوند

سگ های تازی به دنبال ترافل

[ملیحه محمود خواه] ترافل سیاه یک نوع قارچ است که در کنار ریشه های درختان در جنگل های تاریخی خانه دارد. اما این روزها بحث خواص دارویی این قارچ آتقدر سر زبان ها افتاده است که قاچاقچیان هر راهی را برای پیدا کردنشان آن می روند تا آن را با قیمت های گزاف به فروش برسانند. حالا مدتی است سگ های تازی آموزش می بینند تا محل این قارچ ها را زیر زمین شناسایی کنند و صاحبان خود را به این گنج سیاه برسانند.

می شود و تردد اهالی در جاده های خاکی و جنگلی منطقه بسیار افزایش یافته است. این در حالی است که برداشت این قارچ از جنگل های هیرکانی سبب از بین رفتن بذرها و نهال های کوچک درختان، برهم خوردن نظم خاک جنگل، سُست شدن و فرسایش آن و در نهایت خشک شدن درختان می شود.»

این کارشناس بر این باور است که نزدیک بودن قارچ ها به ریشه درختان یکی از موارد دردسرساز برداشت های خارج از روال سودجویان است: «وقتی قاچاقچیان محل این قارچ ها را شناسایی می کنند، در واقع بی توجهی به ریشه این درختان سبب می شود به درختانی که صدها سال سر پا ایستاده اند، ضربه وارد کند. به همین دلیل اگر فکری به حال این مسأله نشود تا ۲۰ سال آینده اثری از درختان باقی نخواهد ماند.»

تخریب جنگل با جمع آوری قارچ ترافل

گیاه شناس و استاد دانشگاه نوشهر نیز به «شهروند» توضیح می دهد: «لذیذترین و گران قیمت ترین نوع قارچ ترافل دارای پوسته سیاه رنگ است که به طور طبیعی در مناطق جنگلی شرق استان گلستان یعنی گالیکش و کلاله می روید. این قارچ که در عمق تقریباً ۵ تا ۳۰ سانتی متری خاک و در مجاورت ریشه گیاهان رشد می کند، شکلی شبیه به سیب زمینی داشته و اندازه آن از یک فندق تا یک پرتقال متغیر است. اساساً ترافل یک قارچ همزیست با گیاهان بوده و بدون حضور گیاه، قادر به ادامه حیات نیست. بنابراین در جایی که پوشش گیاهی نیست، این قارچ هم وجود ندارد.»

رضا نعمتی به این موضوع اشاره می کند که بر اساس اطلاعاتی که در منابع مختلف آمده است قارچ ترافل به کاهش قند خون در افراد دیابتی، درمان بیماری های چشمی، بیماری های ناشی از پیری و بهبود قوای جنسی هم کمک می کند. این قارچ همچنین اثرات ضد میکروبی و آنتی اکسیدانی در برابر انواع سرطان داشته و از کبد محافظت می کند. به دلیل این خواص، در سراسر جهان، تلاش هایی برای کشت این گونه در مزارع و به صورت پرورشی هم انجام شده است.

تجارت سیاه

میل به مصرف قارچ ترافل به دلیل خواص دارویی آن و توسعه زیرساخت های خرید و فروش مجازی، باعث شده کانت تجارت این محصول قاچاق برای متخلفان راحت تر شود. با یک جست و جود فضای مجازی، درمی یابید که قیمت هر کیلوگرم انواع قارچ ترافل خوراکی بین ۲ تا ۴ میلیون تومان اعلام شده است. بالاترین قیمت هم مربوط به قارچ های خوراکی جنگلی است.

آنطور که مطلع می گویند، قاچاقچیان استان گلستان، بیشتر با اهداف صادراتی، اقدام به جمع آوری قارچ ترافل می کنند. به همین دلیل در تیرماه سال ۱۴۰۰، با تلاش های انجام شده صادرات قارچ ترافل هم ممنوع اعلام شد تا انگیزه متخلفان برای جمع آوری این گونه ارزشمند کاهش یابد، اما این ماجرا نتوانست از عطش افراد سودجو بکاهد و کنکاش در مورد این قارچ ها همچنان ادامه دارد.

کافی است نگاهی به کشف محموله های قاچاق ترافل در اخبار بیندازید. از اول فروردین تاکنون ده ها محموله که وزن آنها بین ۲ تا ۱۰ کیلو ترافل متغیر بوده است شناسایی و عوامل آن دستگیر شده اند. این نشان می دهد گویا دروازه های قاچاق آتقدر باز هست که تدابیر سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری برای مقابله با خروج غیرقانونی این قارچ از کشور چندان کارگر واقع نشود.

پیش از این مدیرکل دفتر امور مراتع سازمان منابع طبیعی درباره قاچاق قارچ ترافل توضیح داده بود: «در مجموع در کشور چهار نوع قارچ داریم که شامل قارچ دنبان کوهی قرمز، سفید، قهوه ای و سیاه است. بنابراین برداشت و بهره برداری از ترافل سیاه ممنوع اعلام شده است. ترافل (قارچ سیاه) در کلانه استان گلستان رویش دارد اما به دلیل همزیستی با جنگل، برداشت آن ممنوع اعلام شده است چون اغلب اینها به صورت نارس برداشت می شوند؛ لذا نتیجه آن خشک شدن ریشه درختان جنگل خواهد بود.»

به گفته ترحم بهراد، برداشت بی رویه و غیراصولی از عرصه های طبیعی باعث از دست رفتن پوشش خاک شده و فرسایش سطحی هزاران تن خاک را به دنبال خواهد داشت.

بهار که می شود، بسیاری از قاچاقچیان به جان زمین می افتند و به هر گیاهی که فکر می کنند از آن بتوانند سودی کسب کنند، رحم نمی کنند. شاهد این ماجرا بازارهای محلی است که در گوشه و کنار کشور انواع گونه های خوراکی و دارویی کوهی را برای طبخ غذا به شما عرضه می کند، اما در این میان تجارت قارچ ترافل، این روزها به تجارتي پرسود تبدیل شده است. علاوه بر گونه های مرعی که از دست متخلفان در امان نیست، نام قارچ ها به ویژه قارچ ترافل هم در سرلیست گونه های کشف شده از متخلفان قرار دارد.

شاید هر کسی که نام قارچ را می شنود نخستین تصویر در ذهنش کلاهک سفیدی باشد که این روزها جزو سبب غذایی هر کدام از ما قرار دارد، اما ترافل با آنچه تا به امروز در ذهن مان با نام قارچ نقش بسته، متفاوت است؛ توده ای سیاه رنگ، تا حدودی شبیه سیب زمینی، اما گران و کمیاب. مشتریانش هم در آن سوی مرزها برایش سر و دست می شکنند.

کوهنوردان در جنگل های لوه استان گلستان و روستاهای اطراف شهرستان های گالیکش و کلاله گزارش می کنند که هر روز صبح تعداد زیادی از ساکنان محلی با وسایل نقلیه شخصی وارد جنگل های منطقه شده و با استفاده از ابزارهای فلزی که یک طرف آن بیلچه و طرف دیگر آن چنگکی است که با ابتکار خودشان ساخته شده، به کندوکاو در زمین های جنگلی منطقه برای پیدا کردن قارچ مشغول می شوند.

حالا این افراد زرنگ تر و رندتر شده اند. آنها سگ ها را آموزش می دهند تا جای این قارچ ها را نشانمان دهند.

دبیر انجمن تولیدکنندگان قارچ کشور می گوید: «ترافل، نوعی قارچ خوراکی است. این قارچ در گونه های مختلف به رنگ های قرمز تیره، خاکستری، سفید، بنفش و سیاه یافت می شود؛ ولی لذیذترین نوع آن دارای پوسته سیاه رنگ است. دو نوع سیاه و سفید این قارچ گران قیمت ترین قارچ های زیرزمینی هستند. بیشترین میزان مصرف آن در رستوران ها، صنایع غذایی، تهیه انواع سس ها و روغن های معطر و نیز داروسازی است.»

نیما باغبانی توضیح می دهد که ترافل در عمق ۴۰ سانتی متری و در مجاورت ریشه گیاهان رشد می کند. شکلی شبیه سیب زمینی دارد و اندازه آن از یک فندق تا یک پرتقال است. دنبان (ترافل) به حالت طبیعی در بسیاری از مناطق معتدل وجود دارد و آنها را به وسیله سگ تربیت شده پیدا می کنند.

باغبانی بر این موضوع تاکید می کند که ترافل را که به آن دنبان هم می گویند در شرایط کنونی فقط در مناطق خاص پرورش می دهند، به این معنا که امکان تولید آن در سالن پرورش وجود ندارد. زیرا در بافت خاصی از خاک رشد می کند و درصد نهاد تشکیل دهنده ساختمان ذرات خاک، میزان مواد مغذی و معدنی که مورد نیاز است و حساسیت آن نسبت به دامنه آسایش برای تولید این قارچ بسیار اهمیت دارد. این کارشناس حوزه قارچ با بیان اینکه این قارچ در هر جایی از دنیا وجود ندارد، می گوید: «شرایط ویژه برای تولید این قارچ سبب می شود که میزان آن بسیار کم و همین سبب شده که قیمت آن بسیار نجومی باشد زیرا هنوز در هیچ جای دنیا نمی توان این قارچ را به صورت گلخانه ای تولید کرد.»

او تاکید می کند که این قارچ ها در کشور ما قاچاق به شمار می رود اما افراد محلی که در جست و جوی این قارچ ها هستند از این ۲ تا ۵ میلیون تومان برای هر کیلو به فروش می رسانند، البته قیمت آن در خارج از کشور بسیار بالاست و در صورتی که به آن سوی مرزها قاچاق شود قیمتش به ۲ تا ۱۰ هزار دلار نیز می رسد.

خواص دارویی ترافل

یکی از دلایلی که سبب شده است ترافل اهمیت پیدا کند؛ خواص دارویی این گیاه کمیاب است. به گفته باغبانی، این گیاه در درمان برخی از انواع سرطان ها تاثیرگذار است. در واقع آنتی اکسیدان هایی داخل این گیاه وجود دارد که رادیکال های آزاد بدن را از بین می برد و این سبب از بین رفتن تنش داخل بدن می شود و به همین دلیل می تواند نقش مهمی در درمان و کنترل انواع سرطان ها ایفا کند.

دبیر انجمن تولیدکنندگان قارچ کشور توضیح می دهد که به تازگی قاچاقچیان، سگ ها را آموزش می دهند تا جای این قارچ ها را زیر زمین شناسایی کنند، زیرا در حالت عادی وقتی در جنگل راه می روید، نمی توانید این قارچ ها را پیدا کنید، گاهی این قارچ ها تا عمق ۴۰ سانتی متر داخل زمین رشد می کنند.

او می گوید: «شدت و تراکم حضور اهالی در سطح جنگل های منطقه به حدی است که خاک جنگل در اکثر مناطق به صورت شخم زده و به هم خورده دیده